

Leirreglement

Ingen leir er komplett utan eit par avgrensingar, som gjer ein rammar til opplevinga. Heldigvis er reglane på "Ikke la deg lure"-leir ganske enkle:

- **Kjøp av varer under arrangementet.** Med mindre annet er annonsert, vil arrangørene sørge for at alle varer du skulle ha behov for er innkjøpt til arrangementet. Det kan ikke forventes at det vil bli anledninger til å handle i løpet av arrangementet.
- Vi ber alle deltakere holde seg til arrangementets lokaler til enhver tid. Innebefattet i dette er også fritid og nattetid. Alle unntak må godkjennes av arrangementsansvarlig.
- Misbruk av rusmidler vil ikke bli tolerert. Vi minner om at alle nasjonale arrangementer er alkoholfrie. Dette gjelder også for deltagere over 18 år.

Unntaket er arrangement der det tydelig er annonsert på forhånd at arrangementet har aldersgrense på 18 år.

- Brudd på reglementet kan medføre straff. Dersom reglementet brytes kan du bli utestengt fra Humanistisk Ungdoms arrangementer i 12 måneder. Deltageren kan bli sendt hjem umiddelbart for egen regning. Deltager kan også måtte betale for reise og eventuelle andre utlegg HU har hatt i forbindelse med deltagelsen. Dersom reglementsbruddet også bryter norsk lov kan det føre til politianmeldelse.

DAGENS "SKEPTISK-TIL-SKEPTIKER"

HJERNEEKSPERTEN JAN OLE

Jan Ole Hesselberg pangårner ved å dissekere hjernen din.

Han skal snakke om hjernen din og hvorfor du ikke kan stole på den. Den tolker alt du kommer over av sanseinntrykk og den tar visst noen skikkelig rare snarveier når den skal ta beslutninger.

Hvordan ble du interessert i dette?

Da jeg gikk på Ex.fac. (UiO) i 1998 hadde vi en lærebok som het «Vitenskap og rasjonalitet» av Jo Sivertsen. Den introduserte meg for forskningen til Kahneman og Tversky og det gjorde voldsomt inntrykk. De viste hvor utrolig lite rasjonale vi mennesker er og at det har ganske store konsekvenser. Senere studerte jeg psykologi, ble psykolog og har fått gleden av å lage to TV-serier som tar for seg disse temaene.

Hva driver du med ellers?

Jeg er psykologspesialist og jobber til vanlig med behandling og utredning av mennesker som har psykiske vansker eller som har skader i hjernen etter ulykker eller sykdom. Nå har jeg imidlertid permisjon og lager en TV-

serie som kommer neste år. Og den 27. august kommer «Folkeopplysningen» på NRK1, en annen TV-serie jeg har vært med på å lage. Den tar et kritisk blikk på alternativ behandling og min rolle er å forklare om vi er i stand til å tro på behandling som ikke virker.

Hva vet du om HU?

Alt for lite. Jeg har vært ateist siden sjuårsalderen, men har alltid vegret meg mot innmeldelse i organisasjoner. Jeg meldte meg imidlertid nettopp inn i HEF fordi jeg syntes de hadde skikkelig cojones da de satte i gang «Ingen liker å bli lurt».

5 kjappe:

Rar hobby/ønskehobby?

Har kun superkjedelige hobbyer. Løping, lesing, TV og musikk. Men jeg er en mester på å få intense hang ups på nye ting. Har vært innom golf, poker og whiskey. Heldigvis går det fort over.

"Jeg har blitt lurt"-historie?

Jeg ble svindlet på Finn.no en gang. "Steve Johnson" fra Smøla ville kjøpe datavesken min som gave til sønnen sin, "Mike Johnson" og ba meg sende den direkte til ham i

London. Skjønte det et par timer etter at jeg hadde postet vesken men fikk ikke stoppet pakken. Da gikk det opp for meg hvor lett det er å bli lurt når man ikke er forberedt på det.

Favorittlurendreier?

Morris Lamar Keene, et amerikansk medium som til slutt kom ut av skapet og avslørte hvordan han og andre i bransjen bevisst lurte folk. Les boken «Psychic mafia» og bli sjokkert.

Noen du ser opp til?

Alt for mange! Psykologen Daniel Kahneman er et faglig idol, nesten en gudeskikkelse. Helsedirektør Bjørn Inge Larsen gjør en knallgod jobb. Men i slike oppramsinger glemmer man altfor ofte de personene som virkelig betyr noe. Kona mi er den viktigste av dem alle. Foreldrene mine ser jeg opp til både faglig og som medmennesker. Morten Furseth og Tommy Mangerud er to venner jeg setter umåtelig stor pris på. Jeg lever fint uten Kahneman, men ikke uten disse fem.

Må-lese-bok/se-film/serie?

BOK: "Thinking, Fast and Slow" av Daniel Kahneman MÅ

virkelig alle lese. Livet ditt blir bedre av det.

SERIE: Jeg er storkonsument av amerikanske humorserier. "Arrested Development", "Family Guy", "It's Always Sunny in Philadelphia" og "Workaholics".

FILM: "Festen" og "Mot veggen" ("Gegen de Wand") er to av de absolutt beste filmene som er laget.

Skeptiker?

Liker ikke lenger å kalle meg skeptiker. At folk trenger å få vite om kritisk tenkning er det ikke vanskelig å være enig i, men jeg synes miljøet noen ganger fremviser ukritisk enighet. Et eksempel var da James Randi var i Oslo. Han nevnte at han hadde møtt Richard Dawkins noen dager før og da brøt salen ut i full applaus. Akkurat da liknet salen mer på Beliebers enn på en gruppe kritisk tenkende individer.

STOL ALDRI PÅ NOEN

DU LAR DEG BLI LURT

I går hadde vi gleden av å ha besøk av Jan Ole Hesselberg som foredragsholder. Jan Ole har vært psykolog og har de siste månedene jobbet med sin andre TV seriene: Folkeopplysning. Jeg må si at vi hadde stor glede i Jan Oles kreative retorikkmetoder samt, hans lærerike undersøkelser. Som foredragsholder var han energisk og oppmerksomhetsfangende til vår fornøyelse. Publikumsstadige "oiii" eller "ahh" var et tydelig tegn på dette.

Spørsmålet det foredraget besvarte var; hvorfor lurer du deg selv?

Svaret er enkel biologi: hjernen vår er ikke bygget for å ta rasjonelle beslutninger. Prosessen det tar oss å analysere og vurdere en problemstilling tar for lang tid, til at det i seg selv hadde vært rasjonelt. "For hvert problem finnes det en løsning som er enkel ren og ... feil" (H.L Mencken)

Med andre ord: uansett hvor mye vi skulle ønske det så er vi nå fortsatt DYR. Vi har våre The Four Fs: feeding, fleeing, fighting, fucking! Go feelings, down with the robot evolution.

Alle de andre temaene var også knyttet opp mot hjernen og hjernes oppbygging. For en kort oppsummering til alle. Synsorganene lurer oss. Vi kan se noe som ikke er der, men vi ser det likevel. Må innrømme at dette svekker ikke min tro på spøkelses, de er fortsatt skumle! Hjernen tolker alt som kommer inn til oss, syn, hørsel og berøringssansene våre.

Må innrømme at jeg ikke har så mange barndomsminner, men til dere som har noen; glem det. I følge vår psykolog dikter hukommelsen vår opp minner og historier

gjørne om ting som ikke har skjedd med deg selv. Videre fortalte han om hvordan andres ord og handlinger påvirker vår atferd og vurdering ubevist. Her viste han til mange interessante undersøkelser. I delen om tommelfingerreglene avslørte også Jan Ole sin store forelskelse; Nobelprisvinner Daniel Kahneman. Her sikter vi høyt as. Her beviste Jan Ole hvordan urelevante ting påvirker vår evne til å ta avgjørelser med undersøkelsen som vi alle var oppfordret til å gjøre før sommerleiren. Stikkord for tommelfingerreglene; forankring, tilgjengelighet, følelser og baby Jessica.

Vi lært også nye fancy navn som tapeaversion eller på godt norsk, vi hater å tape penger! Og bekreftelsesfellen som direkte oversatt betyr, vi elsker å ha rett så vi letter etter bekreftelse på at vi har som sagt alltid

rett. Og alt dette knyttes igjen opp mot at vi er dyr med en pattedyrs hjerne.

Foredragsholderen selv virket positiv etter foredraget og håpet alle fikk med seg at hjernen lurer deg ganske godt hele tiden, men det er like greit med tanke på at du ikke kan stoppe opp på gata hele tiden for å vurdere om den neste beslutningen du tar i ditt liv er den mest rasjonelle og kloke beslutningen. La følelsene ta beslutningene på de enkle oppgavene og sett hele av tid og krefter på de mer viktige beslutningene du skal ta i livet ditt. Jan Oles råd var: vær ops på

fellen, diskuter gjerne i en gruppe, utpek en irriterende person til å alltid peke på den andre siden av saken hele tiden for å klare å belyse alle sidene av saken.

Inntrykket av foredraget fra publikum i ettertid var positivt. Enkelte fortalte at det var det beste foredraget de hadde hørt på lenge med uttrykk som; "jævlig shmø" og "down with the kids" med i forklaringen.

På leirens tema kunne vel dette foredraget ikke ha vært bedre. Etter dagens gjennomgåing har vel alle forstått hvor lette vi blir lurt av både oss og våre omgivelser. Thumbs up!